

*Oktatás, kutatás,
gyógyítás: 250 éve az
egészség szolgálatában*

A klinikai szakpszichológiai szakképzés helyzete ma Magyarországon

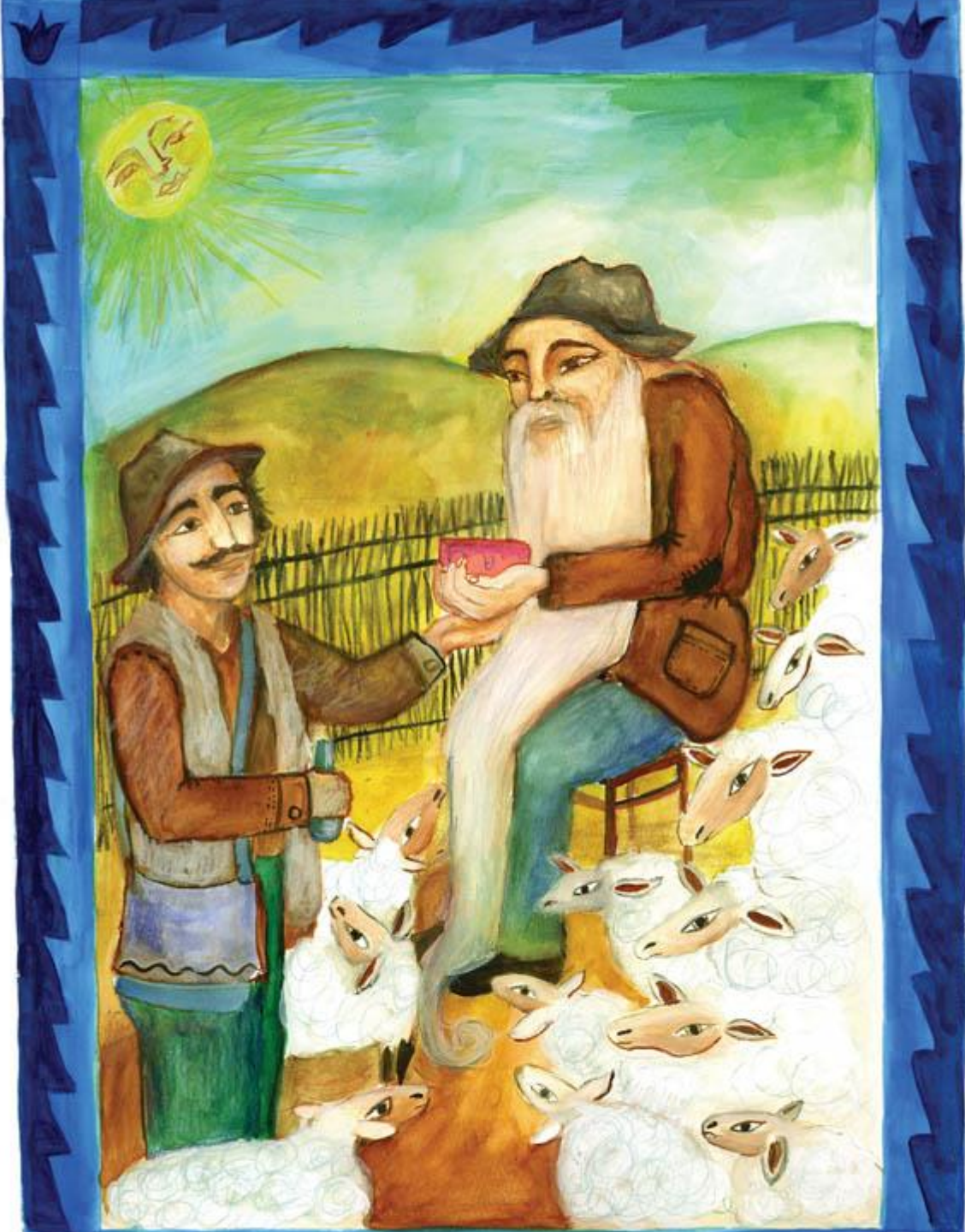
**Prof. Perczel-Forintos Dóra
2019**

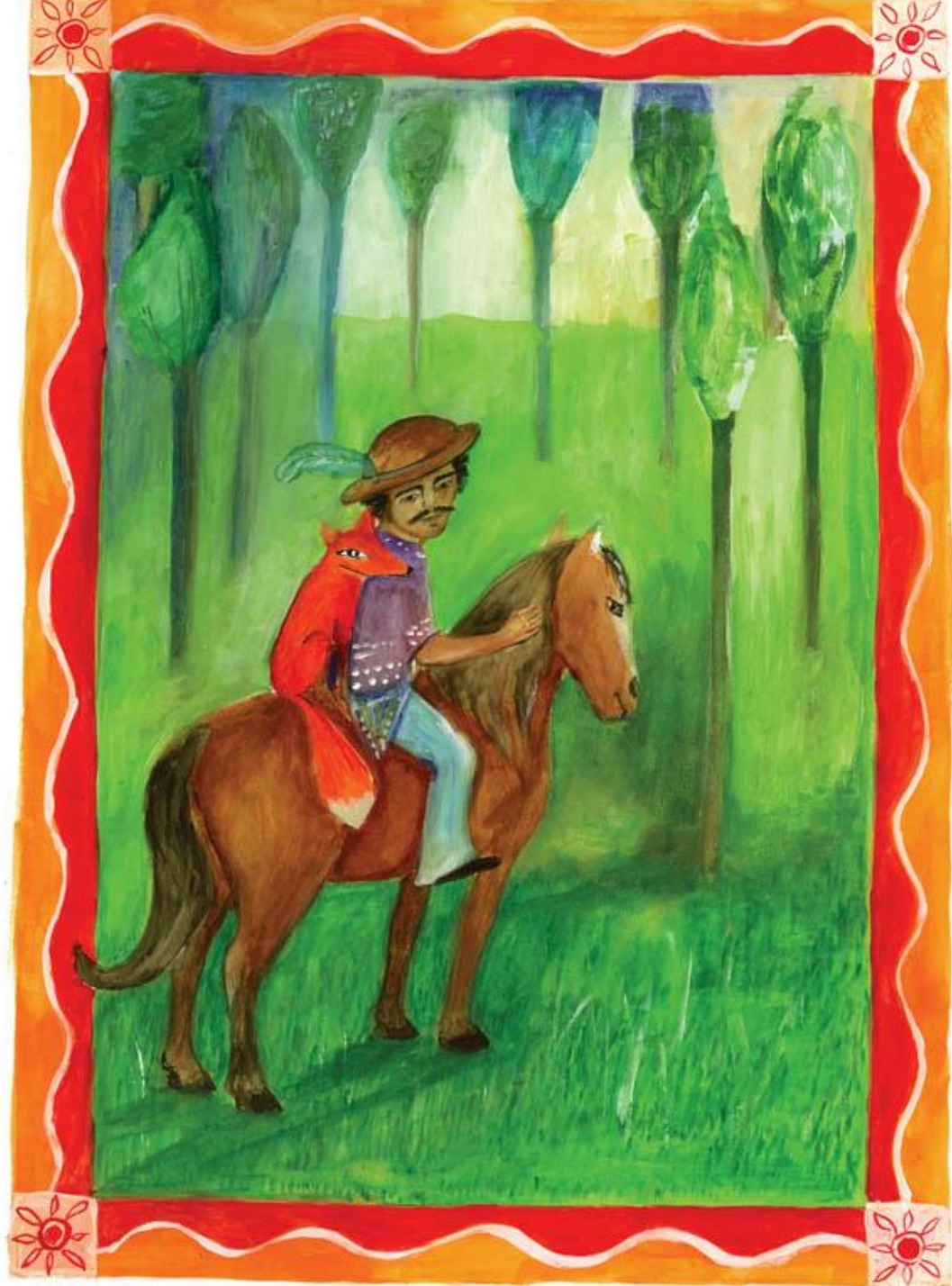
**Semmelweis Egyetem ÁOK
Klinikai Pszichológia Tanszék**

Semmelweis Egyetem
<http://semmelweis.hu>

Semmelweis Egyetem
Klinikai Pszichológia Tanszék

A magyar lakosság pszichés egészségi állapota KATASZTROFÁLIS.

- a) Európában a legmagasabb arányú onkológiai és kardiovaszkuláris okokból bekövetkező halálozás**

- b) Kifejezetten rossz mentális egészségügyi mutatók: depresszió, öngyilkosság, alkoholizmus igen magas előfordulási aránya.**

- Alkotmányban rögzített jog a fizikai és pszichés egészség védelme, fenntartása és megbetegedés esetén ennek gyógyítása.
- Gyakorlatilag megszűntek a felnőtt lakosság számára elérhető tb-finanszírozású pszichoterápiás rendelők. Tízmillió lakos mentális egészségének gondozására kb. 250 klinikai pszichológus jut az eü-ben (egy szakembernek kb. 33000 lakost kellene ellátni, *leszámítva a magánrendeléseket*)

- Érdekképviselő MOK Diplomás Tagozata
- DE: a magánrendelések színvonala **NAGYON kétséges** és nagyon változó a minőségbiztosítás hiánya miatt.

minimumfeltételek megfogalmazása

**Akinek pszichés problémája van
(házassági, munkahelyi problémák, stressz,
túlterheltség vagy szorongás), nincs
lehetősége hova fordulni**

törvényellenes helyzet

Tehát

**Elementáris szükség van klinikai
pszichológusokra az
egészségügyben
a finanszírozási nehézségek
ellenére**

A Klinikai Pszichológia Tanszék története hazánkban

- **1973: elindul a szakképzés az Orvostovábbképző Intézet Pszichiátria Tanszékén az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetben a „Lipóton” (Moussong-Kovács Erzsébet, Szakács Ferenc).**
- **1994-ben jött létre az önálló Klinikai Pszichológia Tanszék a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetemen (Bagdy Emőke tanszékvezető: 1994-2000)**

A Klinikai Pszichológia Tanszék története hazánkban

- **2001: elindul a szakképzés Debrecenben és Pécsen is, tanszékvezető váltás az OPNI-ban (PFD)**
- **2002: a Tanszék integrálódott a Semmelweis Egyetemhez, s egyben az ország egyetlen önálló Klinikai Pszichológia Tanszéke, de még az OPNI bázisán**

Az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetből a Semmelweis Egyetem campusára (2008)

A Klinikai Pszichológia Tanszék története hazánkban

- 2008 - az OPNI bezárása
- KPT és Szakambulancia
- a Semmelweis Egyetem campusán működik
- Funkcionális integráció
 - medikus oktatás
 - PhD képzés
 - betegellátásban szoros kapcsolat a klinikákkal
 - erre épül **2012-től a rezidensképzés**

- **Legújabb eredmények**

2012-től megnyílik a lehetőség a klinikai szakpszichológiában is a rezidensképzésre, pályázható helyek

Célja olyan fiatal szakember gárda nevelése, akik

- az egyetem oktatói utánpótlását, jövő generációját jelentik
- magas szakmai színvonalon képesek részt venni a betegellátásban, kutatásban és oktatásban

A klinikai pszichológia helyzete Európában

Hans Eysenck (1960):
tudós szakember modell
(scientist-practitioner)

Protokollokon és szakmai irányelveken alapuló
gyakorlat (practice) a betegellátásban, a
bizonyítékokon alapuló gyógyítás szellemében
(Evidence Based Medicine)

A szakképzés alapelve a Semmelweis Egyetemen

- integratív szellemű képzés, hangsúllyal
- a modern bizonyítékokon alapuló módszereken,
ami professzionális etikai követelmény
- a szakma mai fejlettségi szintjén
működni a klinikai munkában

A szakképzés jellemzői

- **Modern, bizonyítottan hatékony, kognitív és viselkedésterápiás módszerek jelentősen megemelt mennyiségű és minőségű oktatása**
- **Megemelt szupervíziós óraszám**

A szakképzés felépítése

- **Elmélet (50 óra/félév)**
 - **Bázisgyakorlat (40 óra/félév)**
 - **Készségfejlesztő gyakorlat illetve szupervízió (50 óra/félév)**
-

Elmélet

- I. félév: Pszichopatológia 1.,
Gyermekpszichiátriai kórképek
- II. félév: Pszichopatológia 2.,
Felnőttkori pszichiátriai kórképek
- III. félév: Pszichodiagnosztika és kutatásmódszertan
- IV. félév: Pszichoterápia I.: - pszichoanalitikus elmélet,
- rendszerszemlélet
- V. félév: Pszichoterápia II.: - általános kérdések
- kognitív viselkedés terápia
- VI. félév: Fejlődési pszichopatológia
- VII. félév: Mentálhigiéné és egészségglélektan
- VIII. félév: A klinikai pszichológia alkalmazási területei
(választható: onkológia, belgyógyászat, szülészet,
rehabilitáció)

Bázisgyakorlat

- I. félév: Első interjú, pszichopatológia, viselkedésdiagnosztika
- II. félév: Pszichopatológia, kognitív szempontú diagnosztika
- III. félév: Projektív tesztek, MAWI, MMPI, Rorschach
- IV. félév: Projektív tesztek, MAWI, MMPI, Rorschach
- V. félév: Neuropszichológia gyakorlat
- VI. félév: „Csere gyakorlat”:
 - Felnőtt szakosok – gyermekosztály
 - Gyermek szakosok – felnőttosztály
- VII. félév: Pszichiátriai osztályos gyakorlat
- VIII. félév: Osztályos gyakorlat alkalmazott területen

Készségfejlesztő gyakorlat

- **1. év: Alap- pszichoterápiás készségek, empátia tréning**
- **2. év: Pszichoterápiás szupervízió**
- **3. év: Kognitív viselkedésterápiás szupervízió**
- **4. év: Komplex szupervízió**
(három szempontú)

SZAKDOLGOZAT

**Komplex esettanulmány, amelyben a jelölt
számot ad klinikai pszichológiai
szaktudásáról
és bemutatja korszerűen,
többféle elméleti keretben értelmezve
az esetvezetés folyamatát.**

Szakvizsga tételek: 3 fő témakör

- I. Pszichopatológia és patopszichológia.
Fejlődés-pszichopatológia
- II. Klinikai pszichodiagnosztika és kutatásmódszertan.
- III. Pszichoterápia.
Mentálhigiéné és egészséglélektan.
A klinikai pszichológia alkalmazási területei a
medicinában.

„A beteg java a legfőbb törvény”
Hippocrates

Alapszakma - szakképesítések

- A pszichológus szakma -csakúgy, mint a jogászoké - alapszakma, amelyre egymástól élesen eltérő szakképzettségek épülnek, különböző jog- és hatáskörrel.
- Egészségügyi szakképzettséggel és a gyógyításban való részvételhez jogosítvánnyal, csak a klinikai szakpszichológusok rendelkeznek.

Az Eütv. külön nevesíti a klinikai szakpszichológusokat (Eütv.103.§.2.) s meghatározza tevékenységüket, ami

- a) a lelki egészség megőrzésére, fejlesztésére és helyreállítására,
- b) a lelki zavarok megállapítására, vizsgálatára és okainak feltárására,
- c) egyes betegségek diagnosztizálásához szükséges pszichodiagnosztikai vizsgálatok végzésére, valamint
- d) a lelki zavarok pszichológiai módszerekkel történő korrekciójára irányul.

Klinikai Szakpszichológus és Klinikai Szakpszichológus Pszichoterapeuta Tagozat (2011-2015)

CÉLKITŰZÉSEK

- 1) Klinikai szakpszichológia nagyobb szerepe a betegellátásban
- 2) Betegbiztonság növelése - evidenciákon alapuló ellátás jobb elérhetősége
- 3) Nagyobb részvétel a prevencióban

Elnök: Dr. Perczel-Forintos Dóra, PhD.

Tagok: Dr. Bugán Antal, Szabóné Dr. Kállai Klára

Ad 1) Klinikai pszichológia szerepének növelése a betegellátásban

Szakmai minimumfeltételek

- MK 73/2013 (XII.2.) EMMI rendelet).
- A) szakképesítéshez van kötve az egészségügyben (állami, privát) végzett szakpszichológiai tevékenység, ami nagy előrelépésnek tekinthető a korábbi szabályozatlan helyzethez képest
- B) a szomatikus ellátás számos területén elérhetőnek kell lenni a klinikai szakpszichológusnak valamilyen formában (egész állásban, részállásban, intézményen kívül vagy belül).

Minimumfeltétel

73/2013.(XII.2.) EMMI rendelet

Végzettség:	Kötelező foglalkoztatni:		Elérhetőnek kell lennie:		Összesen:
	Teljes munkaidő	Rész munkaidő:	Intézményen belül:	Intézményen kívül:	
FELNŐTT Klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus / pszichológus	28	11	27	19	85
GYERMEK Klinikai és mentálhigiénia szakpszichológus / pszichológus	4	3	1	2	10
Neuropszichológus	3	2	2	0	7
Klinikai addiktológiai szakpszichológus	3	0	1	0	4
Munkapszichológus	2	0	0	0	2
Összesen:	40	16	31	21	108

3
0

Az egyes intézménytípusokra előírt klinikai szakpszichológus létszám

Minimumfeltétel szakmánként 73/2013.(XII.2.) EMMI rendelet

GYERMEK TERÜLET

- Csecsemő-, és gyermekgyógyászat
- Gyermekneurológia
- Fejlődésneurológia
- Gyermek-, és ifjúságpszichiátria
- Onkológia
- Gyermek-, és ifjúságaddiktológia

FELNŐTT TERÜLET

- Arc-, állcsont- és szájsebészet
- Belgyógyászat
- Angiológiai,
- Geriátria
- Neurológia és stroke
- Addiktológia
- Szívsebészet
- Kardiológia
- Szülészeti, nőgyógyászat

Szakmai Kollégium tevékenysége

ÚJ ALAP SZAKVIZSGÁK AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN (22/2012. (IX. 14.) EMMI rendelet)

- Neuropszichológiai szakpszichológia (4 év)
- Alkalmazott egészségpszichológiai szakpszichológia (3 év) - SZTE
- Feladat: kompetencia-határok korrekt tisztázása

REZIDENSKÉPZÉS A KLINIKAI PSZICHOLÓGIÁBAN (2012 szeptember óta)

PSZICHOTERÁPIA (ráépített szakvizsga)

- 4 év a klinikai szakpszichológus szakvizsga + 2 év a pszichoterapeuta szakvizsga = 72 hónap (6 év) 3
2
- Alkalmazott egészségpszichológiai szakpszichológia (3 év) + 3 év pszichoterapeuta szakvizsga = 72 hónap (6 év)

Ad 2) Betegbiztonság növelése - evidenciákon alapuló ellátás
jobb elérhetősége

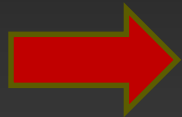
IRÁNYELV FEJLESZTÉS

EGYES BETEGSÉGEK KEZELÉSI IRÁNYELVEINEK KIDOLGOZÁSA

- Egységes színvonal biztosítása az ellátásban
- Bizonyítékokon alapuló ellátási formák finanszírozása
- Progresszivitás az ellátásban
- Interdiszciplináris szemlélet
- Konszenzus – egy betegség, egy irányelv 3
- Tanács szervezi, Tagozat hagyja jóvá 3

Legfontosabb cél továbbra is: „a beteg érdeke mindenek felett” (Hippocrates)

- Mi a beteg érdeke?

Hozzáférés a korszerű, hatékony pszichoterápiához
(Improved Access to Psychotherapies, Layard, 2000)

- Mi a klinikai pszichológus érdeke?

(A beteg) hozzáférése a korszerű pszichoterápiához
(Improved Access to Psychotherapies, Layard, 2000)

Ennek érdekében

- elsősorban szakmai (nem személyes!) szempontok érvényesülése
- párbeszéd és kölcsönös tisztelet

Klinikai Szakpszichológus és Klinikai Szakpszichológus Pszichoterapeuta Tagozat (2016-)

Elnök: Dr. Császár-Nagy Noémi, PhD.

Tagok:

Dr. Kósa Karolina (DEOC Magatartástudományi Intézet)

Prof. Péley Bernadett (PTE Pszichológiai Intézet)

Kérdés:

Egyik tag sem dolgozik az OEP finanszírozott
betegellátásban,

hogyan tud megvalósulni a klinikai szakpszichológia
érdekképviselése az egészségügyben?

Klinikai szakpszichológusok kamarai képvisellete

MOK Diplomás Területi Szervezet (DTSz),
elnök: Prof. Bugán Antal

Kamarai tagság előnyei

- Érdekvédelem
- Minimumfeltételek érvényesítése: pszichológus állások
- Fizetésemelés:
- Szakvizsga után klinikai szakpszichológusi fizetés a szakorvosi bértábla alapján, jelenleg 460eFt/hó
- Kedvezmények, ld. MOK hírek

A klinikai szakpszichológia egészségügyi ágazati beágyazottsága

- Az egészségügyért felelős miniszter javaslattevő, véleményező és tanácsadó szakmai testülete.
- Tagozatokból áll.
- Munkájának támogatására szakmai kollégiumi tanácsok működnek.

Egészségügyi Szakmai Kollégium

Klinikai Szakpszichológiai és Pszichoterápiás Klinikai Szakpszichológiai Tagozat

- A megelőzés és a betegellátás összevetése a szakmai szabályaival, legjobb gyakorlattal
- Dokumentációs rendszer és az adatszolgáltatás minőségi követelményeinek meghatározása és értékelése
- Konzultáció
- Képzésfejlesztés
- Országos szakmai felülvizsgálat

GYEMSZI

Klinikai Szakpszichológiai és Pszichoterápiás Klinikai Szakpszichológiai Szakterületi Vezető

Egészségügyi Kamarák

Magyar Orvosi Kamara Klinikai Szakpszichológiai és Pszichoterápiás Klinikai Szakpszichológiai Tagozat

- Ágazati érdekvédelem
- Tagi nyilvántartás
- Ágazati jogszabályok véleményezése

ÁNTSZ

Klinikai Szakpszichológiai és Pszichoterápiás Klinikai Szakpszichológiai Szakfelügyelet

- Ágazati jogszabályok
- Egyedi panaszvizsgálat hatósági céllal.

Kamarai tagság

- *Ekt. 14/A. §. (1)*³⁹ **Egészségügyi tevékenységet** - jogszabályban megállapított egyéb feltételek mellett - a (2) és (2a) bekezdésben meghatározott kivételekkel csak az végezhet, aki tagja az adott tevékenység végzésének feltételeként előírt szakképesítés szerint illetékes szakmai kamarának.
-
- *(1a)*⁴⁰ A nem orvos- és egészségtudomány képzési területen szerzett alap szakképesítéssel rendelkező, de egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzés keretében egészségügyi szakképesítést szerzett egészségügyi dolgozók esetében az (1) bekezdés szerint illetékes szakmai kamara a Magyar Orvosi Kamara.
- *(1b)*⁴¹ A Magyar Orvosi Kamara kérelemre az (1a) bekezdés szerinti szakképesítéssel rendelkező személlyel - amennyiben a kamarai tagság e törvényben meghatározott további feltételei fennállnak - abban az esetben is tagsági viszonyt létesít, ha a kérelmező nem minősül egészségügyi dolgozónak.

Jó utat!

Klinikai szakpszichológusok kamarai képviselete MOK Diplomás Területi Szervezet (DTSz), elnök: Prof. Bugán Antal

- Magyar Pszichológus Kamara törvénytervezet jelenleg kormányzati szinten elutasítva, mert hiányzik a szakmai konszenzus.
- Magyar Pszichológus Kamara létrejöttét a klinikai pszichológia nem utasítja el
- Amit elutasít: a jelenlegi törvénytervezet, mivel nem történt előzetes egyeztetés, noha számos fontos probléma merült fel:
 - 1) hazánkban hivatásrendi (és nem foglalkozások szerinti) kamarák vannak, ezért
 - 2) a klinikai szakpszichológia helye az egészségügyben van, ezért
 - 3) képviselete a MOK DTSz, jelenleg is működik.
 - 4) a klinikai szakpszichológusok működési nyilvántartása is rendben, de egyszeri regisztráció részünkről elfogadható
 - 5) kettős kamarai tagságot a MOK és a kamarák szövetsége elutasítja